

ZAKON

O ZAKLJUČIVANJU I IZVRŠAVANJU MEĐUNARODNIH UGOVORA

I. UVODNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se postupak zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora, kao i druga pitanja u vezi sa međunarodnim ugovorima.

Pojam međunarodnog ugovora

Član 2.

Međunarodni ugovor je ugovor koji Republika Srbija zaključi u pismenom obliku sa jednom ili više država ili sa jednom ili više međunarodnih organizacija, regulisan međunarodnim pravom, bez obzira da li je sadržan u jednom ili više međusobno povezanih instrumenata i nezavisno od njegovog naziva.

Protokoli, zapisnici i drugi međunarodnopravni akti koje, radi izvršavanja međunarodnih ugovora, zaključuju, odnosno usvajaju organi ovlašćeni ili osnovani tim ugovorima, kojima se ne preuzimaju nove obaveze ne smatraju se, u smislu ovog zakona, međunarodnim ugovorima.

II. POSTUPAK ZAKLJUČIVANJA MEĐUNARODNIH UGOVORA

Pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora

Član 3.

Postupak za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora pokreće Vlada, po sopstvenoj inicijativi ili na predlog organa državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Organ državne uprave predložiće Vladi pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora ako u vršenju poslova iz svog delokruga utvrdi da sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama treba urediti određena pitanja.

Inicijativa za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora

Član 4.

Inicijativu za pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora mogu dati i drugi državni organi, privredni subjekti ili udruženja preko organa državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Kada organ državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom oceni da je inicijativa iz stava 1. ovog člana

opravdana, podnosi Vladi predlog za pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora.

Ako organ državne uprave iz stava 2. ovog člana smatra da ne treba prihvatiti inicijativu, obavestiće o tome Vladu i podnosioca inicijative.

Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora

Član 5.

Predlog za pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora podnosi organ državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom, upućivanjem Vladi predloga osnove za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora (u daljem tekstu: predlog osnove).

Predlog osnove treba da sadrži naročito: ustavni osnov; ocenu stanja odnosa sa odnosnom stranom državom ili međunarodnom organizacijom; razloge zbog kojih se predlaže zaključivanje ugovora; osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitne elemente koje ugovor treba da sadrži i predlog stavova delegacije Republike Srbije u vezi sa tim pitanjima; ocenu potrebe finansijskih sredstava za izvršenje ugovora i način njihovog obezbeđivanja; nacrt ugovora, kao i druge materijale koji se odnose na pregovore, predlog sastava delegacije i predračun troškova za rad delegacije. Ako se predlaže privremena primena međunarodnog ugovora, predlog osnove sadrži i obrazloženje razloga za privremenu primenu.

Uz predlog osnove iz stava 1. ovog člana prilažu se mišljenja organa državne uprave nadležnih za spoljne poslove, finansije i zakonodavstvo, kao i organa državne uprave u čiji delokrug spadaju pojedina pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Delegacija za vođenje pregovora

Član 6.

Vlada utvrđuje osnovu za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora (u daljem tekstu: osnova) i određuje delegaciju za vođenje pregovora.

Vlada može prilikom utvrđivanja osnove ovlastiti šefa delegacije Republike Srbije da potpiše međunarodni ugovor koji je sačinjen u skladu sa osnovom.

Vođenje pregovora

Član 7.

Delegacija Republike Srbije određena za vođenje pregovora ne može u toku pregovora odstupati od načelnih stavova utvrđenih u osnovi.

Ako u toku pregovora druga strana ne prihvati stavove utvrđene u osnovi ili predloži da se razmatraju pitanja o kojima nisu zauzeti stavovi u osnovi, delegacija Republike Srbije će zatražiti nove stavove Vlade, a po potrebi i odložiti pregovore.

Vlada će po hitnom postupku utvrditi stavove koje u toku pregovora zatraži delegacija Republike Srbije.

Ako u toku pregovora tekst međunarodnog ugovora ne bude usaglašen zbog toga što nisu prihvaćeni stavovi delegacije Republike Srbije utvrđeni u osnovi, delegacija će u izveštaju navesti razloge zbog kojih međunarodni ugovor nije usaglašen i dati mišljenje i predloge za dalje vođenje pregovora.

Privremena primena

Član 8.

Vlada, izuzetno, može ovlastiti delegaciju Republike Srbije da prihvati da se međunarodni ugovor koji se potvrđuje u celini, ili pojedine njegove odredbe, mogu privremeno primenjivati do njegovog stupanja na snagu. Postupak potvrđivanja ovog međunarodnog ugovora mora biti pokrenut u roku od 30 dana od datuma njegovog potpisivanja.

Privremena primena ugovora prestaje ako Republika Srbija odluči da ne postane strana tog međunarodnog ugovora i kada o toj svojoj odluci obavesti ostale strane ugovornice između kojih se ugovor privremeno primenjuje, u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Izveštaj o pregovorima

Član 9.

Po završenim pregovorima, delegacija Republike Srbije podnosi Vladi izveštaj o toku pregovora i usaglašeni (parafiran) tekst međunarodnog ugovora.

Ako Vlada oceni da je usaglašeni tekst međunarodnog ugovora u skladu sa utvrđenom osnovom, odrediće lice koje će ga potpisati. Punomoćje za potpisivanje međunarodnog ugovora izdaje ministar nadležan za spoljne poslove.

Dostavljanje potpisanog međunarodnog ugovora

Član 10.

Delegacija Republike Srbije, odnosno lice ovlašćeno za potpisivanje međunarodnog ugovora, u roku od 30 dana od dana potpisivanja, dostavlja tekst potpisanog međunarodnog ugovora, sa svom dokumentacijom, ministarstvu nadležnom za spoljne poslove.

III. POSTUPAK POTVRĐIVANJA MEĐUNARODNIH UGOVORA

Priprema zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora

Član 11.

Radi pokretanja postupka za potvrđivanje međunarodnog ugovora, nadležni organ državne uprave priprema i dostavlja ministarstvu nadležnom za spoljne poslove, nacrt zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora, sa obrazloženjem.

Uz nacrt zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora dostavljaju se i mišljenja organa državne uprave nadležnih za spoljne poslove, finansije i zakonodavstvo, kao i organa državne uprave u čiji delokrug spadaju pojedina pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Sadržina zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora

Član 12.

Zakon o potvrđivanju sadrži tekst međunarodnog ugovora na srpskom jeziku, odnosno na jednom od jezika originala, ako to nije srpski jezik, sa prevodom na srpski jezik, a može da sadrži i:

- 1) rezerve, deklaracije i interpretativne izjave u odnosu na međunarodni ugovor, koje se stavljaju u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava;
- 2) odredbe o obezbeđivanju finansijskih sredstava potrebnih za izvršavanje međunarodnog ugovora;
- 3) navođenje organa nadležnog za sprovođenje međunarodnog ugovora.

Pokretanje postupka za potvrđivanje međunarodnog ugovora

Član 13.

Postupak za potvrđivanje međunarodnog ugovora pokreće ministarstvo nadležno za spoljne poslove upućivanjem Vladi nacrtu zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora.

Vlada utvrđuje predlog zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora i dostavlja ga Narodnoj skupštini.

Potvrđivanje međunarodnog ugovora

Član 14.

Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore vojne, političke i ekonomske prirode, ugovore kojima se stvaraju finansijske obaveze za Republiku Srbiju, ugovore koji zahtevaju donošenje novih ili izmenu važećih zakona i ugovore kojima se odstupa od postojećih zakonskih rešenja.

Međunarodni ugovori koji ne spadaju u ugovore iz stava 1. ovog člana ne podležu postupku potvrđivanja.

Instrumenti o potvrđivanju međunarodnih ugovora

Član 15.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove stara se o izradi i razmeni instrumenata o potvrđivanju, deponovanju instrumenata o potvrđivanju višestranog međunarodnog ugovora i izvršenju drugih međunarodnim ugovorom predviđenih radnji u vezi sa obaveštavanjem druge strane ugovornice o stupanju međunarodnog ugovora na snagu.

Instrumente o potvrđivanju ili pristupanju potpisuje ministar nadležan za spoljne poslove.

Objavljivanje zakona o potvrđivanju

Član 16.

Zakon o potvrđivanju međunarodnog ugovora, sa tekstom tog ugovora i priložima koji čine sastavni deo međunarodnog ugovora, objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori” u roku od 30 dana od dana njegovog proglašenja.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori” objavljuje obaveštenje o datumu stupanja na snagu međunarodnog ugovora.

IV. POSEBNE ODREDBE

Stupanje na snagu međunarodnog ugovora

Član 17.

Međunarodni ugovor stupa na snagu u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Zaključivanje međunarodnih ugovora na diplomatskim konferencijama

Član 18.

Odredbe ovog zakona shodno se primenjuju na postupak zaključivanja međunarodnih ugovora na diplomatskim konferencijama, mešovitim međuvladinim telima, kao i na pristupanje Republike Srbije zaključenim višestranim međunarodnim ugovorima.

Zaključivanje posebnih međunarodnih ugovora o saradnji

Član 19.

Organi državne uprave sa nadležnim organima drugih država mogu zaključivati posebne međunarodne ugovore o saradnji (memorandume o saradnji, sporazume o saradnji i dr.).

Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje ugovora iz stava 1. ovog člana priprema se u skladu sa članom 5. st. 2. i 3. ovog zakona, s tim da ne mora da sadrži predlog sastava delegacije.

Vlada utvrđuje osnovu sa nacrtom ugovora i ovlašćuje lice koje će potpisati međunarodni ugovor koji je sačinjen u skladu sa osnovom.

Izveštaj o zaključenom posebnom međunarodnom ugovoru, sa tekstom potpisanog ugovora dostavlja se Vladi radi upoznavanja.

Objavljivanje međunarodnih ugovora koji ne podležu potvrđivanju i posebnih međunarodnih ugovora o saradnji

Član 20.

Vlada, po potrebi, na predlog nadležnog organa državne uprave može odlučiti da međunarodni ugovor iz člana 14. stav 2. ovog zakona i posebni međunarodni ugovor iz člana 19. ovog zakona objavi u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O objavljivanju međunarodnih ugovora iz stava 1. ovog člana stara se ministarstvo nadležno za spoljne poslove.

Evidentiranje i čuvanje

Član 21.

Originalni primerci potpisanih međunarodnih ugovora i drugih međunarodnopravnih akata evidentiraju se i čuvaju u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove.

Drugi međunarodnopravni akti

Član 22.

Protokoli, zapisnici i drugi međunarodnopravni akti iz člana 2. stav 2. ovog zakona dostavljaju se Vladi radi upoznavanja.

V. IZVRŠAVANJE MEĐUNARODNIH UGOVORA

Pravila koja se primenjuju na izvršavanje međunarodnih ugovora

Član 23.

Međunarodni ugovori izvršavaju se u dobroj veri, u skladu sa odredbama samog ugovora, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i odredbama ovog zakona.

Nadležnost za izvršavanje međunarodnih ugovora

Član 24.

O izvršavanju međunarodnih ugovora stara se Vlada preko nadležnih organa državne uprave.

Međunarodne ugovore kojima se stvaraju obaveze za Republiku Srbiju izvršavaju organi državne uprave u čiji delokrug spadaju pitanja koja se uređuju tim ugovorima.

Zakonom o potvrđivanju višestranog međunarodnog ugovora može se ovlastiti Vlada da prihvati izmene i dopune tehničkih propisa donetih na osnovu međunarodnog ugovora.

Vlada, na predlog nadležnog organa državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom, odlučuje o objavljivanju izmena i dopuna tehničkih propisa iz stava 3. ovog člana, u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O objavljivanju izmena i dopuna tehničkih propisa stara se organ državne uprave u čiji delokrug pretežno spadaju pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom na osnovu kojeg su tehnički propisi doneti.

Praćenje i obaveštavanje o izvršavanju međunarodnih ugovora

Član 25.

Nadležni organi državne uprave prate izvršavanje međunarodnih ugovora i o tome obaveštavaju Vladu.

Vlada obaveštava Narodnu skupštinu o izvršavanju međunarodnih ugovora koje je potvrdila Narodna skupština.

VI. IZMENE I PRESTANAK VAŽENJA MEĐUNARODNIH UGOVORA

Izmene međunarodnih ugovora

Član 26.

Međunarodni ugovor može se menjati u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Na postupak izmene međunarodnog ugovora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na zaključivanje međunarodnih ugovora.

Povlačenje rezervi i povlačenje ili izmena deklaracija i interpretativnih izjava

Član 27.

Povlačenje rezervi i povlačenje ili izmena deklaracija i interpretativnih izjava vrši se, u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Na povlačenje rezervi i povlačenje ili izmenu deklaracija i interpretativnih izjava shodno se primenjuje postupak za zaključivanje međunarodnih ugovora.

Narodna skupština može zakonom o potvrđivanju međunarodnog ugovora ovlastiti Vladu da povuče ili izmeni deklaracije ili interpretativne izjave.

Povlačenje rezerve i povlačenje ili izmena deklaracije i interpretativne izjave objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O objavljivanju povlačenja rezervi ili izmena deklaracija i interpretativnih izjava iz stava 4. ovog člana stara se ministarstvo nadležno za spoljne poslove.

Prestanak važenja međunarodnog ugovora

Član 28.

Međunarodni ugovor prestaje da važi u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Na postupak prestanka važenja međunarodnog ugovora pokrenutog od strane Republike Srbije shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na zaključivanje međunarodnih ugovora.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za spoljne poslove, odlučuje o objavljivanju prestanka važenja međunarodnog ugovora u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O objavljivanju prestanka važenja međunarodnog ugovora iz stava 3. ovog člana stara se ministarstvo nadležno za spoljne poslove.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja ranijeg propisa

Član 29.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list SFRJ”, br. 55/78 i 47/89-USJ).

Stupanje na snagu

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora sadržan je u odredbi člana 97. tačka 1. Ustava Republike Srbije, kojim je predviđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje njen međunarodni položaj i odnose sa drugim državama i međunarodnim organizacijama.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važeći zakon kojim je reulisana oblast zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora donet je pre više od trideset godina, tačnije 1978. godine (objavljen u „Službenom listu SFRJ“, br. 55/78”). Kako je u međuvremenu došlo do promene državno-pravnog subjektiviteta, kao i državnog uređenja i pravnog sistema postoji potreba za donošenjem novog zakona koji će ovu materiju regulisati saglasno novim ustavnopravnim rešenjima. Takođe, ovu materiju koja je na međunarodnom planu regulisana Bečkom konvencijom o ugovornom pravu iz 1969. godine i Konvencijom o pravu ugovora između država i međunarodnih organizacija ili između međunarodnih organizacija iz 1986. godine (koja još uvek nije na snazi ali se veliki broj njenih pravila primneuju u međunarodnopravnoj ugovornoj praksi) potrebno je uskladiti sa savremenim razvojem međunarodnog ugovornog prava i prakse, budući da je u tako dugom vremenskom periodu došlo do određenih promena.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH ISTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. određen je predmet zakona, koji se sastoji u regulisanju postupka zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora i drugih pitanja u vezi s međunarodnim ugovorima (kao što je stupanje na snagu i prestanak važenja međunarodnih ugovora, stavljanje i povlačenje rezervi i deklaracija i interpretativnih izjava na međunarodne ugovore i slično).

Član 2. određuje pojam međunarodnog ugovora, koji je usklađen sa definicijom sadržanom u Bečkoj konvenciji o ugovornom pravu iz 1969. godine i Konvenciji o pravu ugovora između država i međunarodnih organizacija ili između međunarodnih organizacija iz 1986. godine. Međunarodni ugovor se definiše kao ugovor koji Republika Srbija u pismenom obliku zaključuje sa jednom ili više država, odnosno međunarodnih organizacija, koji je regulisan međunarodnim pravom, nezavisno od njegovog naziva i činjenice da li je on sadržan u jednom ili više međusobno povezanih instrumenata. U stavu 2. istog člana izričito je utvrđeno da se međunarodnim ugovorom ne smatraju međunarodnopravni akti (npr. zapisnici, protokoli i slično) koje radi izvršavanja međunarodnih ugovora zaključuju, odnosno usvajaju organi ovlašćeni ili osnovani tim ugovorima i kojima se ne preuzimaju nove obaveze.

Postupak zaključivanja međunarodnih ugovora regulisan je članovima od 3. do 10. Zakona.

Članom 3. predviđeno je da je za pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnih ugovora nadležna Vlada, koja može da pokrene postupak na sopstvenu inicijativu ili na predlog nadležnog organa državne uprave. Pod nadležnim organom države uprave podrazumeva se organ u čijem delokrugu su pitanja koja su ugovorom regulisana. Stavom 2. ovog člana regulisani su slučajevi u kojima nadležni organ uprave predlaže Vladi pokretanje postupka. Naime, nadležni organ državne uprave će predložiti Vladi pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora, ako u vršenju poslova iz svog delokruga utvrdi da sa drugim državama i međunarodnim organizacijama treba urediti određena pitanja.

U članu 4. nabrojani su organi koji su ovlašćeni da podnesu inicijativu za pokretanje postupka za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnog ugovora, a to su drugi državni organi, privredni subjekti ili udruženja. Ovim članom takođe je regulisano postupanje nadležnog organa državne uprave po podnetoj inicijativi. Ukoliko nadležni organ državne uprave oceni da je inicijativa opravdana podneće Vladi predlog za pokretanje postupka, a ukoliko smatra da inicijativu ne treba prihvatiti obavestiće o tome Vladu i podnosioca inicijative.

Članom 5. reguliše se sadržaj predloga osnove za vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnih ugovora, kao akta kojim se pokreće ovaj postupak. Takođe je predviđena obaveza organa državne uprave u čijem delokrugu su pretežno pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom da predlogu osnove priloži mišljenja nadležnih organa državne uprave, koji su navedeni u tom članu, uključujući i mišljenja organa državne uprave u čijem delokrugu su pojedina pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Članom 6. predviđeno je da osnovu za vođenje pregovora i zaključivanja međunarodnih ugovora čiji predlog je sačinjen u skladu sa članom 5. utvrđuje Vlada, koja istovremeno određuje i sastav delegacije za vođenje pregovora. Ovim članom je propisano da Vlada može ovlastiti šefa delegacije da potpiše međunarodni ugovor koji je sačinjen u skladu sa osnovom.

Član 7. predviđa obavezu delegacije da se prilikom vođenja pregovora pridržava osnove koju je usvojila Vlada i propisuje način postupanja delegacije u slučaju da u toku pregovora druga strana ne prihvati stavove koji su utvrđeni u osnovi ili predloži da budu razmatrana pitanja o kojima nisu zauzeti stavovi.

Član 8. predviđa da Vlada može u izuzetnim slučajevima, po dobijanju saglasnosti nadležnog odbora Narodne skupštine, ovlastiti delegaciju Republike Srbije da prihvati da se međunarodni ugovor koji podleže potvrđivanju, u celini ili pojedine njegove odredbe, mogu privremeno primenjivati do njegovog stupanja na snagu, kao i način prestanka privremene primene. Razlozi zbog kojih se predlaže privremena primena određenog međunarodnog ugovora, shodno članu 5. stav 2, moraju biti posebno obrazloženi u predlogu osnove. Ukoliko se ugovori privremena primena, postupak potvrđivanja mora se pokrenuti u roku od 30 dana od potpisivanja ugovora.

Članom 9. regulisano je podnošenje izveštaja Vladi o toku pregovora i određivanje lica za potpisivanje međunarodnog ugovora. Ovim članom je takođe propisano da punomoćje za potpisivanje ugovora izdaje ministar spoljnih poslova.

Član 10. propisuje obavezu za delegaciju Republike Srbije, odnosno lice ovlašćeno za vođenje pregovora da tekst potpisanog sporazuma sa propratnom dokumentacijom dostavi ministarstvu nadležnom za spoljne poslove u roku od 30 dana od dana potpisivanja.

Članovima od 11. do 16. regulisan je postupak potvrđivanja međunarodnih ugovora, sadržina zakona o potvrđivanju (članom 12.) i obaveza prilaganja mišljenja nadležnih organa uz nacrt zakona o potvrđivanju.

Članom 14. ovog zakona utvrđeno je koje međunarodne ugovore potvrđuje Narodna skupština, u smislu člana 99. tačka 4. Ustava. Naime, navedenim članom Ustava predviđeno je da Narodna skupština „potvrđuje međunarodne ugovore kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja“. Ova ustavna odredba upućuje da zakon, a to je upravo Zakon o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, treba da definiše koji međunarodni ugovori podležu postupku potvrđivanja i ujedno implicira da postoje međunarodni ugovori koje Narodna skupština ne potvrđuje. Konkretno ovim članom utvrđeno je da Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore: vojne, političke i ekonomske prirode; kojima se stvaraju finansijske obaveze

za Republiku Srbiju; koji zahtevaju donošenje novih propisa ili izmenu važećih propisa i kojima se odstupa od postojećih zakonskih rešenja. Ugovori koji ne spadaju u navedene kategorije međunarodnih ugovora, zaključuju se u skladu sa čl. 3 do 10. ovog zakona, i ne podležu postupku potvrđivanja.

Članom 15. utvrđeno je da se ministarstvo nadležno za spoljne poslove stara o izradi i razmeni instrumenata o potvrđivanju, deponovanju instrumenata o potvrđivanju višestranog međunarodnog ugovora i izvršenju drugih ugovorom predviđenih radnji u vezi sa obaveštavanjem druge ugovorne strane o stupanju međunarodnog ugovora na snagu.

Član 17. reguliše pitanje stupanja međunarodnog ugovora na pravnu snagu. Ugovor stupa na snagu u skladu sa svojim prelaznim odredbama, a ako ugovor ne sadrži odredbe o stupanju na snagu primenjuju se opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava, odnosno relevantne odredbe Bečke konvencije o ugovornom pravu.

Članom 18. predviđena je shodna primena ovog zakona na postupak zaključivanja međunarodnih ugovora na diplomatskim konferencijama, mešovitim međuvladinim telima, kao i na pristupanje Republike Srbije zaključenim višestranim međunarodnim ugovorima.

Članom 19. uvodi se kategorija posebnih međunarodnih ugovora, koje radi ostvarivanja saradnje zaključuju nadležni organi državne uprave sa nadležnim organima državne uprave drugih država. Reč je o međunarodnim ugovorima koje uglavnom zaključuju ministarstva, a nekada i drugi organi državne uprave. Oni se ne zaključuju na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora, zbog čega ne spadaju u kategoriju međunarodnopravnih akata regulisanih članom 2. stav 2. ovog zakona. Takođe, oni ne spadaju u međunarodne ugovore iz člana 2. stav 1. budući da su subjekti ugovora iz člana 2. države (odnosno njihove vlade) ili međunarodne organizacije. Posebnim međunarodnim ugovorima može se samo uspostavljati i regulisati oblici saradnje nadležnih organa državne uprave sa istim takvim organima jedne ili više države, ali se istim ne mogu preuzimati nove obaveze koje bi zadirale u zakonsku materiju. Ovakva vrsta ugovora je poslednje dve decenije postala uobičajena u ugovornoj praksi većine država, koje su te ugovore već uvele u svoj pravni poredak. U našem pravnom sistemu ovo pitanje je regulisano članovima 20. i 21. Zakona o ministarstvima, kojima je u nadležnost svih ministarstava stavljeno ostvarivanje međunarodne saradnje i staranje o njenom unapređenju, kao i vršenje određenih poslova u zaključivanju i primeni međunarodnih ugovora. Najefikasniji instrument kojim se može ostvariti međunarodna saradnja i njeno unapređenje su posebni međunarodni ugovori koje ministarstva, odnosno drugi organi državne uprave zaključuju sa nadležnim organima drugih država. Ovakvi ugovori se u domaćoj ugovornoj praksi zaključuju već duži niz godina. Prilikom zaključivanja posebnih međunarodnih ugovora na sadržaj predloga osnove za vođenje pregovora i zaključivanje ovih ugovora primenjuje se član 5. stav 2. i 3. ovog zakona, sa tim što ne postoji obaveza formiranja pregovaračke delegacije. Novina koju unosi ova odredba u postupku zaključivanja posebnih međunarodnih ugovora sastoji se u obavezi nadležnog ministarstva da na predlog osnove pribavi mišljenja organa državne uprave nadležnog za spoljne poslove, finansije, zakonodavstvo, kao i organa državne uprave u čijem su delokrugu delimično pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom.

Članom 21. propisano je da se originalni primerci potpisanih međunarodnih ugovora i drugih međunarodnopravnih akata evidentiraju i čuvaju u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove.

Prema članu 23. međunarodni ugovori se izvršavaju u dobroj veri u skladu sa odredbama samog ugovora, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i odredbama samog zakona.

Članom 24. propisano je da se Vlada stara o izvršavanju međunarodnih ugovora preko nadležnih organa državne uprave, kao i da međunarodne ugovore kojima se stvaraju obaveze za Republiku Srbiju izvršavaju nadležni organi državne uprave u čijem delokrugu su pitanja koja se uređuju tim ugovorima. Stavom 3. ovog člana propisano je da se zakonom o potvrđivanju višestranog međunarodnog ugovora može ovlastiti Vlada da prihvati izmene i dopune tehničkih propisa donetih na osnovu međunarodnih ugovora. Ovakva odredba je uneta s obzirom na prirodu propisa koji se donose na osnovu pojedinih međunarodnih ugovora, koji su manjeg značaja i tehničkog karaktera i zbog relativno kratkih rokova u kojima država treba da se izjasni o njihovom prihvatanju. Naime, pod pojmom „tehnički propis“ podrazumevaju se propisi koje donose organi osnovani međunarodnim multilateralnim ugovorima, kojima se reguliše određena materija i koji su tim ugovorima ovlašćeni da po određenoj proceduri donose propise uglavnom usko stručne – tehničke prirode (iz oblasti infrastrukture, transporta, telekomunikacija, zdravstva i slično). Ovi propisi, po pravilu, stupaju na snagu u odnosu na države članice po proteku određenog roka od dana kada ih usvoji nadležan organ (npr. revizioni komitet, tehnički komitet i slično), ukoliko države koje su upoznate sa njihovim donošenjem nisu stavile prigovor. Za razliku od važećeg rešenja (prema kojem su ovi propisi podlegali potvrđivanju od strane Narodne skupštine čak i u slučajevima kada su postali obavezujući za R. Srbiju na međunarodnom planu, rešenjem koje je predloženo navedenim članom Nacrta zakona dosledno se izvršavaju obaveze preuzete ovom vrstom međunarodnih ugovora.

Članom 25. predviđena je obaveza nadležnih organa državne uprave da prate izvršavanje međunarodnih ugovora, da o tome obaveste Vladu, kao i obaveza Vlade da obavestava Narodnu skupštinu o izvršavanju međunarodnih ugovora koje je Narodna skupština potvrdila.

Članom 26. propisan je postupak izmene međunarodnih ugovora, tako što je utvrđeno da se međunarodni ugovori menjaju u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava. U postupku izmene međunarodnog ugovora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na njegovo zaključivanje.

Članom 27. regulisano je povlačenje rezervi ili izmena deklaracija i interpretativnih izjava i utvrđeno je da se ono vrši u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava. Na povlačenje rezervi ili izmena deklaracija ili interpretativnih izjava, shodno se primenjuje postupak za zaključivanje međunarodnih ugovora, sa tim što Narodna skupština može zakonom o potvrđivanju međunarodnog ugovora ovlastiti Vladu da povuče ili izmeni deklaracije ili interpretativne izjave.

Članom 28. regulisan je prestanak važenja međunarodnih ugovora, tako što je propisano da međunarodni ugovori prestaju da važe u skladu sa odredbama samog ugovora i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, a na postupak prestanka važenja shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na zaključivanje međunarodnog ugovora.

S obzirom da postoji potreba da se nadležni organi i zainteresovana lica upoznaju sa činjenicama vezanim za važenje i primenu međunarodnih ugovora, zakon sadrži veći broj odredbi koje se odnose na objavljivanje relevantnih činjenica. Tako se član 16. odnosi na objavljivanje zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora i datuma njegovog stupanja na snagu, član 20. na objavljivanje međunarodnih ugovora za koje ne postoji obaveza potvrđivanja od strane Narodne

skupštine, kao i objavljivanje međunarodnih ugovora koje zaključuju nadležni organi državne uprave sa odgovarajućim organima drugih država. Član 24. st. 4. i 5. se odnosi na objavljivanje izmena i dopuna tehničkih propisa donetih na osnovu međunarodnih ugovora, a član 28. st. 3. i 4. na objavljivanje prestanka važenja međunarodnih ugovora.

Završnim odredbama (član 29. i 30.) regulisano je stupanje na snagu ovog zakona i prestanak i važenja Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora iz 1978. godine.

IV PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti posebna sredstava u budžetu Republike.